

Soạn bài: Hạnh phúc của một tang gia (Vũ Trọng Phụng)

Bố cục

- Phần 1 (từ đầu ... "gây ra cho Tuyết nhiều vậy"): sự vui mừng của cả gia đình Tuyết trước
- Phần 2 (tiếp ... "đám cứ đi"): cảnh lộ bịch của đám ma kiểu mẫu
- Phần 3 (còn lại): cảnh những người đi dự đám

Câu 1 (trang 128 sgk ngữ văn 11 tập 1)

- Nhan đề tác phẩm chứa đựng nghịch lý khiến người đọc tò mò: Hạnh phúc một tang gia

+ Mâu thuẫn trào phúng nằm ở nhan đề, phản ánh đúng sự thật một cách mỉa mai, hài hước và đau xót: đám con cháu hạnh phúc trước cái chết của cụ cố Tổ bởi chúng đã đợi quá lâu để được hưởng thụ gia tài

+ Tác giả xây dựng bối cảnh bối rối, lo lắng, bận tâm của gia đình có tang nhưng cụ cố tổ mất có nghĩa là di chúc được thực hiện, vì vậy tất cả con cháu đều mong chờ và cảm thấy hạnh phúc, sung sướng khi cái chết đó diễn ra. Vũ Trọng Phụng liên tiếp tạo ra các mâu thuẫn trong tình huống truyện bóc lộ các mâu thuẫn, trào phúng khác.

Câu 2 (trang 120 sgk ngữ văn 11 tập 1)

Cụ cố tổ chết là niềm vui, niềm hạnh phúc của cả gia đình “đại bất hiếu”.

- Tác giả miêu tả chi tiết cụ thể niềm vui, hạnh phúc riêng của từng thành viên, không ai giống ai

+ Cụ cố Hồng đại diện loại người ngu dốt, háo danh: nhắm nghiền mắt lại để nghĩ tới lúc được mặc áo xô gai, lu khu chông gậy, cho thiên hạ trầm trồ khen

+ Văn Minh được dịp lảng xê những một y phục táo bạo nhất, lại được hưởng gia tài do là cháu đích tôn

+ Cô Tuyết được mặc bộ “ngây thơ”, là dịp để Tuyết trung diện, phô bày sự hấp dẫn của cơ thể

+ Câu Tú Tân được giải trí, chứng tỏ tài chụp ảnh

+ Ông Phán mọc sừng sung sướng vì cặp sừng của mình có giá trị khi làm cụ cố tổ chết

+ Xuân Tóc Đỏ danh giá, uy tín vì nhờ hấn mà cụ cố tổ chết

- Đám tang còn lây lan hạnh phúc sang những người bên ngoài: cảnh sát Min Đơ, Min Toa, ban bè trưởng giả của cụ cố Hồng

Câu 3 (trang 120 sgk ngữ văn 11 tập 1)

Đoạn tả đám tang từ nhà cụ cố Hồng ra đến huyết cũng hài hước, tài tình

+ Đám ma như đám rước, lộn xộn, lố bịch khiến con người đau đớn trước cảnh tượng đó

+ Khung cảnh đám tang diễn ra nhộn nhịp, đông vui có cả trai gái chim chuột, đám ma cụ cố trở thành hội tung bưng, cach cớm (Kèn Tây, kèn ta, người đi đưa đông đúc chim chuột nhau...)

+ Đám ma gương mẫu: đám ma được gia đình cụ cố diễn chuyên nghiệp của tất cả những kẻ trơ tráo, thất đức

+ “Thật là đám ma to tát có thể làm cho người chết nằm trong quan tài phải mỉm cười sung sướng, nếu không gật gù cái đầu

⇒ Đám ma diễn ra như tấn hài kịch, lố bịch của xã hội thương lưu đương thời rờm đời

Câu 4 (trang 120 sgk ngữ văn 11 tập 1)

Xã hội “thương lưu” đương thời:

+ Xã hội suy tàn, chế độ thối nát

+ Hình ảnh được thể hiện chi tiết trong đoạn văn, biểu tượng cho một điều đó là đồng tiền làm lu mờ con người

+ Xã hội đó bát nháo, những kẻ bịp bợm, lẳng lơ lại hợp thời được thương tôn

Câu 5 (trang 120 sgk ngữ văn 11 tập 1)

Số đỏ là tác phẩm xuất sắc nhất của văn xuôi Việt Nam hiện đại

- Tác phẩm đã kích sâu sắc xã hội tư sản nhỏ nhãng, chạy theo lối sống đồi bại đương thời

- Dùng tiếng cười làm vũ khí, tác giả vạch trần bản chất thối nát, rờm đời của tầng lớp thương lưu

- Tác giả mỉa mai, châm biếm phong trào “Âu hóa”, “thể thao”, “vui vẻ trẻ trung” của tầng lớp thống trị khuyến khích

+ Đoạn trích sử dụng thủ pháp cường điệu, nói ngược, nói mỉa...

+ Sử dụng nghệ thuật mâu thuẫn, đối lập

⇒ Đoạn trích là đỉnh cao nghệ thuật trào phúng sâu cay của tác giả

Luyện tập

Bài 1 (trang 120 sgk ngữ văn 11 tập 1)

Đọc lại toàn bộ Số đỏ của Vũ Trọng Phụng

Bài 2 (trang 120 sgk ngữ văn 11 tập 1)

Mâu thuẫn sự trào phúng:

+ Nguyên tắc gây cười phát hiện, thể hiện mâu thuẫn nghịch lý, những điều trái khoáy ngược đời bóc trần bản chất hiện tượng

+ Mâu thuẫn trào phúng qua nhan đề: tính chất ngược đời, lố lăng

+ Mâu thuẫn giữa giả và thật: giữa hình thức thể hiện của con cháu nhà cụ cố với thực trạng đau xót của một đám tang. Những kẻ rơm đời, lọc lõi lại được tôn vinh, ngợi ca. Những bức tranh biếm họa về nhân vật lần lượt hiện ra

⇒ Tác giả tái hiện được thực trạng xã hội thương lưu với bản chất gian manh, lố bịch, rơm đời lúc bấy giờ.